

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Aleše Korejtky a JUDr. Petry Venclové, Ph.D., v právní věci žalobce: **J.B.**, nar. „X“, bytem „X“, zastoupen opatrovníkem **P.B.**, nar. „X“, bytem „X“, žalobce právně zastoupen JUDr. Zuzanou Špitálskou, advokátkou, se sídlem Plzeňská 4, 150 00 Praha 5, proti žalovanému: **Velitel Vojenského útvaru 1762 Žatec**, se sídlem Komenského Aleje 1752, 438 01 Žatec, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Velitele Vojenského útvaru 1762 Žatec ze dne 11.1.2017, sp.zn. 66-74/2016-1762,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí Velitele Vojenského útvaru 1762 Žatec ze dne 11. ledna 2017, sp.zn. 66-74/2016-1762 a rozhodnutí Velitele Vojenského útvaru 1837 Chrudim ze dne 20. července 2016, č.j. 130-15/2016-1837 se pro vady řízení z r u š u j í a věc se v r a c í žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce JUDr. Zuzany Špitálské, advokátky, náhradu nákladů řízení ve výši 8.228 Kč.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se včasnou žalobou domáhal soudního přezkumu v záhlaví tohoto rozsudku označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo podle ust. § 90 odst. 5 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen „*správní řád*“) zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Velitele Vojenského útvaru 1837 Chrudim ze dne 20.7.2016, č.j. 130-15/2016-1837, jímž byl žalobci podle ust. § 119 zák. č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, v platném znění (dále jen „*zákon o vojácích z povolání*“) přiznán nárok na mimořádné zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění podle § 119 odst. 1 a 2 zákona o vojácích z povolání, které utrpěl v důsledku dopravní nehody vojenského vozidla LAND ROVER 130 „KAJMAN“ ze dne 9.9.2013, a to v celkové výši 11 277 720 Kč, přičemž zároveň nárok na mimořádné zvýšení této náhrady byl tímto rozhodnutím ve zbylé požadované výši 11 643 280 Kč zamítnut.

Žalobce obdobně jako v odvolání proti zmíněnému rozhodnutí správního orgánu I. stupně uplatnil námitky proti právnímu posouzení věci, které považuje za nesprávné, a to z důvodu aplikace nesprávného právního předpisu při stanovení celkové výše odškodnění za ztížené společenské uplatnění. Předně uvedl, že ke služebnímu úrazu došlo ještě za účinnosti předchozího občanského zákoníku, tj. zák. č. 40/1964 Sb., proto v daném případě nebylo možné vycházet pro rozhodování o zvýšení odškodnění za ztížené společenské uplatnění (dále jen „*odškodnění*“) pro mimořádnost případu z nového občanského zákoníku, tj. zák. č. 89/2012 Sb., v platném znění (dále jen „*NOZ*“), a to ani z Metodiky Nejvyššího soudu ČR, k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (dále jen „*Metodika*“). V této souvislosti žalobce poukázal na ust. § 3079 odst. 1 NOZ, podle něhož se právo na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, posuzuje podle dosavadních právních předpisů. Proto právní režim odškodnění tohoto služebního úrazu se měl řídit zák. č. 221/1999 Sb., spolu s vyhláškou č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění a s tím spojenými pravidly pro určování výše ztížení společenského uplatnění, v tehdy platném znění (dále jen „*vyhláška č. 440/2001 Sb.*“) a s tím spojenými pravidly pro určování výše ztížení společenského uplatnění (dále jen „*ZSÚ*“) platnými do 31.12.2013. K tomu žalobce uvedl další argumentaci, která obsahuje v podstatě polemiku s odůvodněním žalovaného rozhodnutí, když obdobné námitky uplatnil i v odvolání. Zdůraznil, že Metodiku lze použít jako určitou pomůcku při úvahách o celkové výši odškodnění za ZSÚ, avšak její význam „*nelze v žádném případě přeceňovat způsobem, jakým učinil odvolací služební orgán*“. Tato Metodika nemá závazný charakter. O výši základního odškodnění za ZSÚ bylo rozhodnuto správním orgánem I. stupně na základě vyhlášky č. 440/2001 Sb., v době, kdy tato vyhláška byla již zrušena, o výši mimořádného zvýšení odškodnění za ZSÚ bylo však rozhodnuto s odkazem na soukromo-právní dokument pomocného charakteru, tj. zmíněnou Metodiku. Při rozhodování o zvýšení odškodnění ZSÚ mělo být vycházeno z východisek a principů platných pro oblast pracovního práva, což v konkrétním případě znamenalo aplikaci vyhlášky č. 440/2001 Sb. a zohlednění judikatury ve skutkově srovnatelných případech spolu s případným zohledněním rozhodnutí ve srovnatelných případech známých služebnímu orgánu z jeho vlastní rozhodovací činnosti ve vztahu k celkové výši odškodnění, jehož se poškozenému rozhodnutím služebního orgánu dostane. Žalobce poukázal, stejně jako v odvolání, na judikaturu týkající se tohoto odškodnění, poukázal i na stanovisko pracovní skupiny zřízené Státním tajemníkem Ministerstva obrany ČR k řešení složitých služebních úrazů, navrhl, aby soud žalované rozhodnutí zrušil a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě zopakoval argumentaci z žalovaného rozhodnutí, odkázal na žalované rozhodnutí a navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí v řízení vedeném podle ust. § 65 a násl. zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“) v mezích žalobních bodů, přičemž dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům:

Rozhodnutím Velitele Vojenského útvaru 1837 Chrudim jako služebního orgánu příslušného podle § 2 odst. 2 zák. č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, v platném znění (dále jen „*správní orgán I. stupně*“) byl žalobci přiznán nárok na mimořádné zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění podle § 119 odst. 1 a 2 zák. č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, v platném znění (dále jen „*zákon o vojácích z povolání*“), a to v souvislosti s dopravní nehodou vojenského vozidla LAND ROVER 130 „Kajman“ ze dne 9.9.2013, přičemž žalobci byl přiznán tento nárok ve výši 11 277 720 Kč a ve zbylé požadované výši 11 643 280 Kč byla jeho žádost zamítnuta. Jak vyplývá ze správního spisu a i z žalovaného rozhodnutí, byla žalobci nejprve přiznána náhrada za bolest a za ztížení společenského uplatnění rozhodnutími ze dne 6.8.2015 a ze dne 18.11.2015, přičemž v obou případech bylo rozhodováno v souladu s postupy, jež upravuje vyhláška č. 440/2001 Sb. Poté bylo rozhodnutím správního orgánu I. stupně rozhodováno o mimořádném zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění, přičemž v řízení o tomto nároku byl aplikován NOZ s tím, že správní orgán I. stupně vycházel zejména z ust. § 3080 bod 237 NOZ, podle kterého došlo ke zrušení vyhlášky č. 440/2001 Sb., kterou se stanovil postup při určování výše náhrady za bolest a za ztížení společenského uplatnění. V odvolání proti tomuto rozhodnutí uplatnil žalobce obdobnou argumentaci jako v žalobě, tedy zpochybnil postup správního orgánu při aplikaci právní úpravy na daný případ, přičemž zdůraznil, že ke služebnímu úrazu žalobce došlo již dne 9.9.2013, tedy ještě za účinnosti zák. č. 40/1964 Sb., v tehdy platném znění, tj. předchozí platný občanský zákoník a právní režim odškodnění služebního úrazu se tedy měl řídit zák. č. 221/1999 Sb., a zejména pak vyhl. č. 440/2001 Sb., a dále pak pravidly platnými pro zvyšování základních náhrad za ztížení společenského uplatnění v době předchozího občanského zákoníku, tj. občanského zákoníku platného do 31.12.2013, tj. zák. č. 40/1964 Sb. Je třeba ještě dodat, že zároveň žalobce brojil proti tomu, že správní orgán I. stupně nevycházel pouze z NOZ, ale postupoval i podle zmíněné Metodiky Nejvyššího soudu ČR, která se již však vztahovala k nové právní úpravě platné od 1.1.2014.

Žalovaný se s tímto názorem žalobce neztotožnil, podrobněji v žalovaném rozhodnutí zdůvodnil, proč v případě žalobce aplikoval NOZ a zmíněnou Metodiku Nejvyššího soudu ČR. V této souvislosti zejména odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 21Cdo 149/2009, z něhož vyplývá, že ztížení společenského uplatnění dle zavedené soudní praxe vzniká v době, v níž je možné zdravotní stav poškozeného považovat za ustálený a v níž je tedy možné posoudit, jaký má změněný zdravotní stav poškozeného prokazatelně nepříznivé důsledky pro životní úkony poškozeného, pro uspokojování jeho životních a společenských potřeb nebo pro plnění jeho společenských úkolů. Zdravotní stav poškozeného se tedy musí dle zmíněné judikatury ustálit natolik, že je prokazatelné, v jakém rozsahu ke ztížení došlo. Vzhledem k tomuto rozsudku Nejvyššího soudu ČR dospěl žalovaný k závěru, že pro právní posouzení nároku je „*Zásadní datum vzniku nároku na ZSÚ, nikoliv datum samotného úrazového děje zakládajícího později nárok na ztížení společenského uplatnění (ZSU).*“ Proto žalovaný vycházel z odborného závěru vyplývajícího z posudku M.S. ze dne 2.6.2015 a zejména pak z jeho doplňku ze dne 4.9.2015, ze kterého lze vyvodit závěry o ustálení zdravotního stavu žalobce jako poškozeného. A tedy toto datum, tj. 4.9.2015, podle názoru žalovaného lze objektivně považovat za datum vzniku nároku žalobce na ztížení společenského uplatnění. Dále žalovaný uvedl, že již správní orgán I. stupně „*správně*

zhodnotil“, že vzhledem k účinnosti NOZ ke dni 1.1.2014 došlo k tomuto datu i ke zrušení vyhl. č. 440/2001 Sb., a to bez „zavedení právního předpisu s obdobnou působností“. K datu vzniku nároku žalobce na ZSU, tj. k 4.9.2015, aplikaci platného právního předpisu upravujícího problematiku ZSU (později vydané nařízení vlády č. 276/2015 účinného od 24.10.2015) nepřipouští jeho časová působnost. Vzhledem k neexistenci pozákonných předpisů k tomuto datu, tj. k 4.9.2015, bylo třeba dle názoru žalovaného posoudit vzniklý nárok žalobce podle obecných občansko-právních zásad, tedy dle NOZ. V tomto případě proto aplikoval žalovaný i Metodiku Nejvyššího soudu, která byla vydána již v souvislosti s novou právní úpravou obsaženou v NOZ.

V dané věci je stěžejní otázkou, zda při rozhodování o uplatněném nároku žalobce na mimořádné zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění zvolily správní orgány správný postup či nikoliv.

Pro aplikaci správního právního předpisu, podle kterého mělo o zmíněném nároku rozhodováno, tj. zda již mělo být rozhodováno dle NOZ s aplikací zmíněné Metodiky Nejvyššího soudu, či zda měl být zvolen právní režim odškodnění služebního úrazu dle zák. č. 221/1999 Sb. společně s vyhl. č. 440/2001 Sb. a pravidly platnými pro zvyšování základních náhrad za ZSU v době účinnosti předchozího občanského zákoníku, tj. zák. č. 40/1964 Sb., není možné vycházet z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 10.8.2010, sp.zn. 21 Cdo 149/2009, ale z přechodných ustanovení NOZ, konkrétně z ust. § 3028 odst. 3 NOZ, podle něhož „*není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy*“. Citovaný rozsudek Nejvyššího soudu totiž řeší pouze otázku, kdy lze zdravotní stav poškozeného po úrazu, nemoci z povolání nebo jiné poškození na zdraví, popřípadě po jejich zhoršení, pro účely odškodnění ztížení společenského uplatnění považovat za ustálený, neřeší však to, podle jakého právního předpisu je třeba při stanovení zmíněné náhrady konkrétně postupovat. Zmíněný judikát tak má význam zejména např. pro zodpovězení otázky počátku běhu promlčení nároku na náhradu ztížení společenského uplatnění a právě v případě otázky počátku běhu promlčení nároku na náhradu ZSU „*o škodě spočívající ve ztížení společenského uplatnění se poškozený dozví v době, kdy lze objektivně provést bodové hodnocení ztížení jeho společenského uplatnění, neboť až tehdy má k dispozici skutkové okolnosti, z nichž lze škodu, resp. její rozsah, zjistit; posouzení otázky, kdy se zdravotní stav poškozeného ustálil, je závislé na vyjádření lékaře*“ (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27.7.1998, sp.zn. 3 Cdon 1379/96, ze dne 18.10.2005, sp.zn. 21 Cdo 2877/2004, dále i rozhodnutí tohoto soudu sp.zn. 25 Cdo 1697/2007, dále i rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 24.6.2010, III. ÚS 1430/10). Z přechodných ustanovení NOZ (§ 3028 odst. 3 ve spojení s § 3079 odst. 1 NOZ) vyplývá na podkladě obecného zákazu retroaktivity pravidlo, že nová úprava se aplikuje jen na případy, kdy ke škodné události dojde po nabytí účinnosti NOZ, tedy v době od 1.1.2014 včetně. Proto v dané věci správní orgány pochybily, když vycházely při posuzování nároku žalobce z NOZ a zmíněné Metodiky, která se vztahuje k již nové platné právní úpravě, přičemž naopak, jak správně tvrdil žalobce v odvolání a tvrdí to i v žalobě, jeho služební úraz je svou povahou srovnatelný s úrazem pracovním a jeho řešení a odškodnění je tedy „*analogické úrazu pracovnímu*“, proto mělo být při rozhodování o zvýšení odškodnění ZSU ve smyslu návrhu žalobce vycházeno z východisek a principů platných pro oblast pracovního práva, což v konkrétním případě znamená aplikaci vyhl. č. 440/2011 Sb. za účelem zjištění základního odškodnění za ZSU (včetně zvýšení odškodnění z lékařských důvodů dle § 6 odst. 1 vyhlášky) a aplikaci ust. § 7 odst. 3 vyhlášky spolu se zohledněním

judikatury ve skutkově srovnatelných případech a dále spolu s případným zohledněním rozhodnutí ve srovnatelných případech známých služebním orgánům z jeho vlastní rozhodovací činnosti ve vztahu k rozhodnutí o mimořádném zvýšení odškodnění za ZSU. S tímto názorem se krajský soud zcela ztotožňuje a navíc uvádí následující:

Jak vyplývá z konstantní soudní judikatury, zejména ze stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 12.1.2011, *„Jednotící zásadou při určování výše náhrady za ztížení společenského uplatnění je, aby se poškozenému dostalo odškodnění, které je ve všech souvislostech přiměřené. Ust. § 7 odst. 3 vyhlášky, které ze systematického hlediska na bodové ohodnocení stanovené lékařem navazuje a které umožňuje ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele učinit korekci zvýšením základního odškodnění ztížení společenského uplatnění, opakovaně klade požadavek, aby přiznané zvýšení bylo přiměřené.“* Úsudek o přiměřenosti míry zvýšení odškodnění podle ust. § 7 odst. 3 vyhl. č. 440/2001 Sb. pak musí vycházet jak z individuálních okolností posuzované věci, tak z obecných zkušeností, včetně poznatků z jiných posuzovaných případů a musí se dbát na to, aby přiznaná výše náhrada za ztížení společenského uplatnění byla založena na objektivních a rozumných důvodech a aby mezi touto přiznanou výší (peněžní částkou) a způsobenou škodou na zdraví existoval vztah přiměřenosti (srov. nález Ústavního soudu ČR ze dne 29.9.2005, sp.zn. III. ÚS 350/03). Na daný případ se tak vztahují i další závěry uvedené v judikatuře Nejvyššího soudu, podle nichž *„zvysování náhrady za ztížení společenského uplatnění pomocí násobků není vysloveně upraveno v právním předpise a podstatná je přiměřenost celkové částky odškodnění“* (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.11.2012, sp.zn. 25 Cdo 975/2012). Jedná se tak zároveň o *„nástroj odstraňující rigidnost bodového systému, který umožňuje soudu dostat požadavku proporcionality. Samotný bodový systém slouží k objektivizaci jinak těžko kvalifikovatelných subjektivních potíží, přičemž právě možnost mimořádného zvýšení o přiměřené násobky vyvazuje soud z vlivu paušálních sazeb nastavených mocí výkonnou a dává prostor pro náležitou diferenciaci odškodnění zohledňující individuální okolnosti konkrétního případu.“* (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.4.2016, sp.zn. 25 Cdo 5079/2015). Zároveň je třeba, aby přiznané odškodnění bylo srovnatelné s ostatními (v určitých kritériích) skutkově srovnatelnými případy (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2012, sp.zn. 25Cdo 4171/2010, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.12.2011, sp.zn. 25Cdo 453/2010 či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.7.2013, sp.zn. 25Cdo 4286/2011). Ve vztahu k hodnocení a aplikaci zmíněné Metodiky Nejvyššího soudu je třeba poukázat i na nález Ústavního soudu ze dne 16.2.2016, sp.zn. IV. ÚS 3122/15, podle něhož tato metodika byla vydána jako nezávazné vodítko k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, která *„sice zavádí určitou podobu bodového hodnocení, avšak pouze pro oblast odčinění bolestí“*. Pro oblast *„ztížení společenského uplatnění metodika bodový systém zcela opouští a vymezuje obecný rámec vlivu na dosavadní aktivity a participace, přičemž vychází z Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví vypracované Světovou zdravotnickou organizací. Lze dodat, že z hlediska ochrany ústavnosti může být problematické i omezené bodové hodnocení podle Metodiky Nejvyššího soudu ...“*.

Z uvedeného Nálezu Ústavního soudu vyplývá i závěr potvrzující výše zmíněný správný přístup k rozhodování o předmětné náhradě, tedy že je třeba postupovat tak, aby výsledná částka odškodnění co nejvíce odpovídala okolnostem konkrétní věci a skutečným následkům, které poškozený utrpěl v důsledku úrazu (srov. zmíněný nález Ústavního soudu).

Výše uvedené závěry tak platí i pro rozhodování správních orgánů v daném případě. V řízení před správními orgány tak došlo k podstatnému porušení ustanovení o řízení před

správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé a krajský soud tak žalované rozhodnutí společně s rozhodnutím správního orgánu I. stupně zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšný žalobce měl právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému, tyto náklady zahrnují odměnu a paušální náhradu za 2 úkony právní služby v souvislosti se zastoupením žalobce advokátem, tj. příprava převzetí věci a sepsání žaloby, tj. 2x 3 100 Kč a 2x 300 Kč, s připočtením 21% DPH, jedná se tak o náhradu ve výši 8 228 Kč (§ 7, 9, 11, 13 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, v platném znění).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 28. března 2017

JUDr. Jan Dvořák v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Kateřina Vrabcová